

DET BEGYNDTE MED EMIL

Telefonen blev - og er - en væsentlig del af Horsens

Af Hans J. Ehrhardt

Telefonen blev Horsens skæbne - mest for det gode, men også en smule for det dårlige, da krise på krise reducerede den engang så mægtige Kirk-fabrik til i dag tre dynamiske, men dog noget mindre tele-virksomheder.

Det begyndte med Emil. Møller, hed han også, og navnet pryder i dag en af byens travle gader.

Emil Møller var manden, der lagde grunden til Horsens som Danmarks telefon-by nummer ét - en udvikling, der i øjeblikket kan studeres i detaljer på en omfattende specialud-

stilling på Industrimuseet på Gasvej i Horsens.

Emil Møller blev født i Horsens i 1863, og han var på vej til at blive urmager, da Graham Bell i 1876 fik patent på sin nye opfindelse: Telefonen.

Grebet af telefon

Urmager blev Møller dog - han fik forretning i Smedegade - men hans interesse for det elektriske førte ham hurtigt ind på telefon-området.

Han var en af drivkræfterne bag oprettelsen af den første telefoncentral i Horsens i 1884, og samme år begyndte han selv at producere telefoner, først under beskedne forhold i Nørregade, men få år senere rykkede fabrikken ned i »Bastian«.

Først i 1917 fratrådte Emil Møller som leder af virksomheden, da den blev omdannet til et aktieselskab. Han døde i 1925,

men han har efterladt sig spor i Horsens som få andre - foruden telefonerne også den kendte ejendom »Sølyst« på Sundvej, som i dag bruges som institution.

Omdøbt til Kirk

I 1937 kom virksomheden til at hedde Kristian Kirks Telefonfabrikker, og i 1971 overtog det multinationale selskab ITT virksomheden, der blev omdøbt til Standard Electric Kirk A/S. ITT solgte i 1985 sine europæiske aktiviteter til Alcatel, der føjede et »Kirk« på fabrikken, som i 1965 var flyttet til Ane Staunings Vej. I 1988 lukkede Alcatel telefonvirksomheden - men tre firmaer blev udløbere af den tidligere industri-gigant i Horsens med op til 1500 medarbejdere.

Det var Kirk Telecon, der fremstiller apparater, Kirk Acoustics som fremstiller transducere og endelig Alcatel Kirk, hvor den franske koncern forhandler især omstillingsanlæg.

En af de »gamle kendinge« i det horsensianske telefon-miljø, nu direktør i Kirk Acoustics, Kjeld Damsgaard, mener, at Horsens har formået at bevare den teknologiske position, som Emil Møller oprindeligt gav byen:

- Emils fortjeneste

- Emil Møller var en både driftig og fremsynet mand, og det er hans fortjeneste, at Horsens i dag har en teknologisk avance-

ret produktion på telefonområdet. Elektronikken har bidt sig fast i Horsens' industri, og trods nedgange og lukningen af det gamle Kirk har man formået at videreføre to virksomheder, der i dag er både sunde og meget fremtidsorienterede, siger Kjeld Damsgaard.

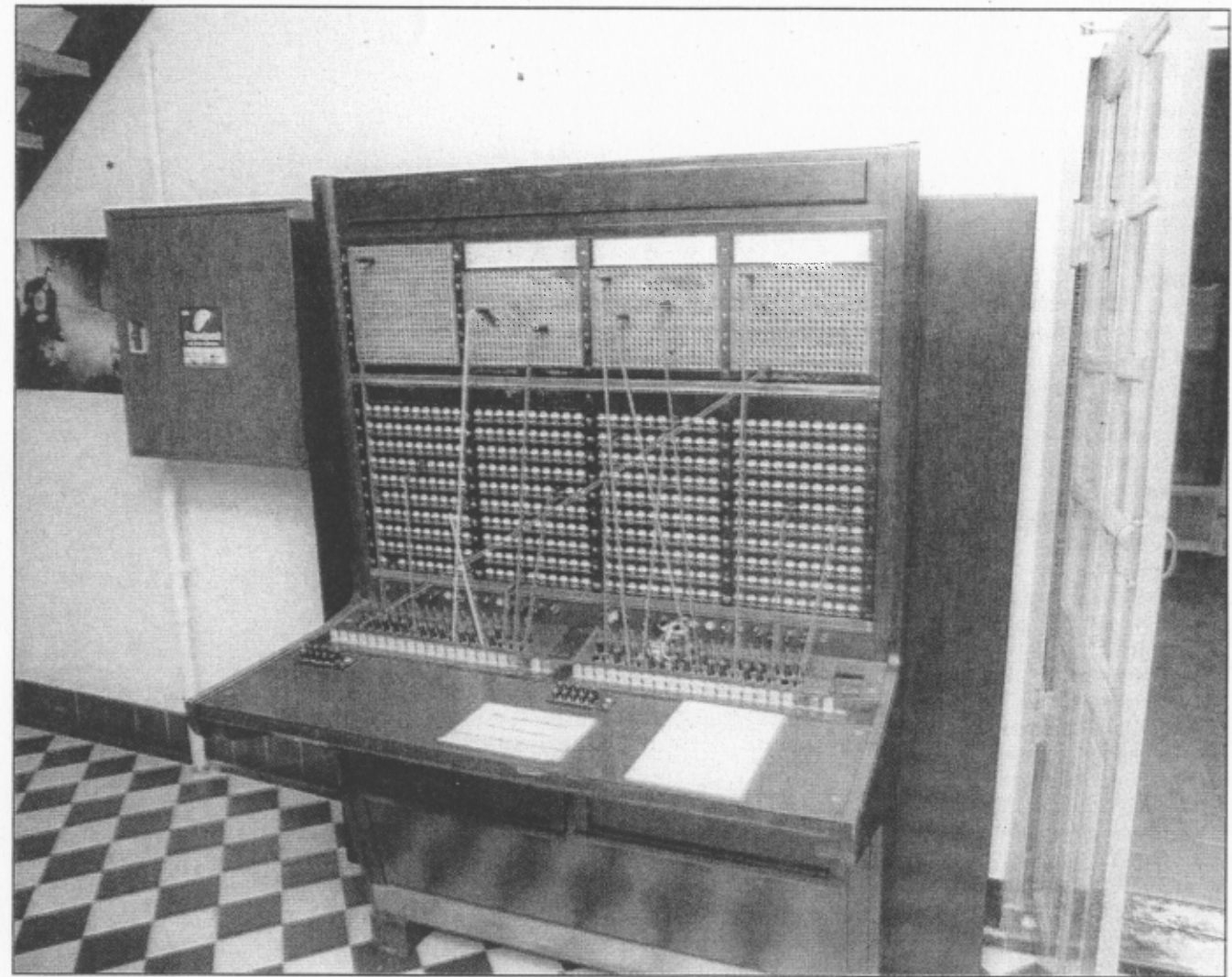
Kirk Acoustics eksporterer i dag 95 pct. af de 11 mill. transducere, der årligt fremstilles på virksomheden på Fuglevangsvej. Det kan kun lade sig gøre i kraft af en overlegen teknologisk produktion, hvor udstrakt grad af automatisering har overtaget mange af de funktioner, transducer-fabrikker i andre dele af verden har menesker til at udføre.

Transducerne blev taget op af Kirk-fabrikken i 1970'erne, da man udviklede det banebrydende Comet-apparat (tidligere 76E). Kjeld Damsgaard var fra 1973 involveret i Kirks entré i denne branche, og han har taget sin viden med sig til Kirk Acoustics.

Kriser

- Kriserne i Kirk-koncernen opstod i 1967, da direktør Gregers Kirk døde. Koncernens aktiviteter var spredt over et stort område, og det var utrolig svært for den nye direktør, Ole Nygaard Andersen, at føre foretagendet videre. Gregers Kirk var en begavelse og et forretningstalent af de sjældne, siger Kjeld Damsgaard.

Kirk var involveret i både vaskemaskiner, kanal-

De manuelle centraler var i årtier livsnerven i alle lokalsamfund. Der var ikke ret meget, som telefonistinderne ikke vidste om byens liv. Den sidste central blev automatiseret i Danmark så sent som i 1975.

sejladts til England og meget andet. For meget, mener Kjeld Damsgaard, der kom til firmaet i slutningen af 1960'erne - netop som de store problemer opstod. Han tog hele turen med over ITT og Alcatel til Acoustics - og ser i dag én, og kun én, årsag til det fortsatte teknologiske miljø i Horsens: Medarbejderne.

Ansatte vigtige

- Uden et miljø med en række gode medarbejdere, som har kunnet flytte med over i de nye virksomheder, var det aldrig gået. Maskiner og teknologi er godt, men den væsentligste faktor er uden forbehold de rigtige medarbejdere.

Sådan var det på Kirk -

og sådan er det også i dag. Hvad disse gode medarbejdere har frembragt gennem tiden, kan i øjeblikket ses på særudstillingen på Industrimuseet. En udstilling, der også rækker lidt ind i fremtiden, idet der vises både laser-teknik, databaser og billed-telefoner.

Museet har netop besluttet at forlænge udstillingen til den 3. oktober,

fordi der er så stor respons på den, ikke mindst fra skoler og institutioner.

Sådan kender vi også tele-virksomheden: Opgravet fortov og et gult telt.